

jeg give Udvalget, at vi have forhandlet meget fredelig og endrægtig i denne Sag, og jeg tror, at der er et levende Ønske hos Udvalget om, at Loven maatte komme ud. Det, som staar som Knudepunktet for Ministeren, er det, der staar i den bekendte Forsamlingsfriheds Paragraf. Naar der ikke maa tages noget særligt Hensyn til Helligdagenes Helligholdelse, men kun deres Fredning saaledes at den offentlige Gudstjeneste ikke skal forstyrres, saaledes at Folk faae Lov til i alt Fald at holde den uforstyrret, saa kan jeg i Kirkeligheden ikke indse, hvorfor den høitærede Minister ikke kan gaa ind paa Flertallets Forslag. Jeg vilde ønske, han gik ind derpaa; men jeg skal naturligvis ikke søge at paavirke ham. Jeg tror, han er saa bekiemt en Mand, at han ikke lader sig overtale af mig eller Nogen, hvis han ikke kan faae samme Overbevisning. Dette er, som sagt, Knudepunktet for at faae Loven ud, og jeg kan kun ønske, at den høitærede Minister kunde overvinde sin Betænkelighed og gaa ind derpaa. Der er en anden Bestemmelse i Loven, hvor jeg er i Mindretal, det er navnlig om Helligholdelse af de store Østidsdage. Saalænge der var Nogen i Udvalget, som vilde holde paa at faae dem særlig fredede fremfor de andre Helligdage, da er jeg med dertil. Jeg tvivler ikke om, at det Forslag bliver forkastet; men, som sagt, saalænge Nogen holdt paa det, var jeg med. Hvad angaar den saakaldte Store Bededag, da hører jeg ikke mere med til at faae den affaaset; men jeg lægger ikke den Bægt paa den som paa de andre; thi den har ikke den Betydning i kirkelig Henseende som de andre tre store Helligdage. Jeg skal ikke forlænge Debatten længere, men blot til Slutning indlægge et rigtig godt Ord for Forslaget under Nr. 7.

Thorup: Jeg begjærede Ordet den Gang, den ærede Ordfører oplæste Noget af Kjøbstadkommissionens Betænkning, fordi jeg vilde talke ham for, at han læste dette op. Det stadfæster nemlig fuldstændig, hvad jeg har sagt, at en af de væsentligere Grunde, der førte Kjøbstadkommissionen til at foreslaa en Ændring til §§ 23 og 34 i Næringsloven, netop var den, at man mente, at de Handlende, der siden Næringsloven var fremkommen, havde nebsat sig paa Landet, vilde trække Kunderne til sig, idet de ikke overholdt Bestemmelsen i Forordningen af 1845, som forbyder Handel om Søndagen mellem Kl. 9 og Kl. 4, saaledes at det altsaa i Grunden var Saloufi lige overfor Landboerne. Det Oplæste stadfæster netop mine Ord. — Naar den ærede Ordfører mente, at Traditionen, som jeg hentydede til, var overflaaren ved Grundloven, da er efter min Mening netop det Modsatte Tilfældet. Grundloven stadfæster de nedærvede Traditioner, idet den siger, at den evangelisk-lutheriske Kirke er den danske Folkekirke og understøttes som saadan af Staten. Grund-

loven stadfæster altsaa Traditionen, idet den nedærvede Folkekirke faar en Ret fremfor de øvrige Krossamsund her i Landet. Jeg kan ikke se andet, end at, saalænge man kan tænke sig tilbage, have Helligdagene ved den lutherisk-evangeliske Kirke faaet et andet Præg end de almindelige Søndage. Et æret Medlem her ved Siden af (H. Kruse) mente, at det nærmest var den kalvinistiske Kirke, som har givet Helligdagen et særegent Præg fremfor de øvrige Dage i Ugen, men det tror jeg ikke. Selv om den skarpe skjelner derimellem, maa det indrømmes, at saavel i Fortiden som i Nutiden har og skjelner den her i Landet værende evangelisk-lutheriske Kirke imellem Helligdagen* og de øvrige Dage. Selv om det ærede Medlem betragter det som Samtidiges Jordomme, behøver man dog ikke at gaa langt tilbage for at finde det stadfæstet. Det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (Clausen) mente, at Forslaget under Nr. 18 er en Indskrænkning i Forsamlingsfriheden; men jeg kan ikke give den ærede Folketingsmand Ret deri. Ithorvel Grundloven siger, at Borgerne have Ret til at samle sig ubevæbnede, og at Forsamlinger under aaben Himmel kun kunne forbydes, naar der af dem kan berygtes Fare for den offentlige Fred, har det navnlig i Praxis været saa, at man ikke har holdt Møder paa saadanne Steder, hvor man kunde genere Andre, og man har altsaa været i Overensstemmelse med den Regel, her foreslaas, at man ikke maa genere Gudstjenesten; dette kan saaledes ikke af mig betragtes som nogen Indskrænkning. Jeg vilde meget beklage, om vi ikke skulde faae denne Lov ud, hvorefter det sidstnævnte ærede Medlem mente, at han, hvis vi ikke fik dette Ændringsforslag vedtaget, vilde stemme imod hele Loven. Han mente, at Stillingen derved vilde blive bedre; men det kan jeg ikke indse, efter som Stillingen nu er den, at vi ere komne ind i et Uføre. En tidligere Minister har ført os ind i et Uføre, som er utaaleligt. Vi maa se at komme tilbage til den gamle Tilstand; men hvorledes var den? Den var omtrent 24 a 25 Aar efter, at Grundloven var indført, saaledes, at man holdt offentlige Møder rundt omkring i Landet — navnlig paa Landet — naar der ikke samtidig var vedkommende Sogn eller By holdtes offentlig Gudstjeneste. Af HøflighedsHensyn mod Gudstjenesten afholdt man sig fra at holde Møde paa den Tid; men i den øvrige Tid har man aldrig undset sig for at holde Møde. Jeg vedfjender mig, at jeg har været til Møde Kl. 12, Kl. 1 og Kl. 2 om Søndagen, og jeg har selv en Gang indbudt til Møde Kl. 4 en Søndag Eftermiddag. Jeg skulde meget beklage, om den høitærede Justitsminister, der iøvrigt har stillet sig meget velvillig overfor de fleste af de Ændringsforslag, der ere stillede af Udvalget, ikke skulde kunne gaa ind paa Ændringsforslaget under Nr. 18, da det er et Forslag, som vil føre den gamle Tilstand tilbage, saaledes som